

Nejchudším Čechům vzali nejvíc. Oficiální důkaz. Kdo si mastil kapsu

parlamentnilisty.cz/zpravy/ekonomika/Nejchudsim-Cechum-vzali-nejvic-Oficialni-dukaz-Kdo-si-mastil-kapsu-739762

Radek Kotas

18.07.2023 4:44 | Analýza

Nejchudší pětina Čechů přišla loni o nejvíc, vyplývá z údajů České národní banky. Mluví se rovnou o „přesouvání peněz“ v neprospěch zaměstnanců a střední třídy. ČNB též přináší oficiální důkaz o tom, kdo zdražil mléko, vejce a kuřecí maso. Kdo si mastil kapsu? Třeba u mléka si hned po zlevnění od zemědělců obchody natáhly ceny zpět na původní úroveň. A jak nepocítili zdražení Němci?

Sdílej

Foto: Hans Štembera
Popisek: Prodej masa

Spotřebitelské ceny v červnu podle Českého statistického úřadu (ČSÚ) meziročně vzrostly o 9,7 procenta, což znamená zpomalení inflace z její květnové výše činící 11,1 procenta. A byť meziroční růst cen potravin zpomalil z květnových 14,5 procenta na 12 procent,

stále potraviny zdražovaly rychleji než mnohé další sledované položky a jejich ceny vzrostly meziročně o 2,3 procenta nad míru meziroční inflace.

Zatímco se mnozí analytici dle ČTK shodují, že inflace klesá jen díky srovnávacímu základu a nikoliv protože by zlevňovaly zboží a služby, premiér Petr Fiala (ODS) míní, že k tomu, že se v Česku zdražuje pozvolnějším tempem, jak v předchozích měsících, přispěly kroky vlády. „Díky zásadnímu úsilí naší vlády se podařilo dostat inflaci zpátky na jednocifernou hodnotu,“ tvrdí český ministerský předseda.

„Více než rok jednáme, tlačíme na producenty, prodejce potravin, dodavatele a prodejce nafty, benzinu a dalších komodit, aby za ně občané neplatili více než v okolních zemích. Tento tlak se vyplácí,“ doplnil.

Prof. PhDr. Petr Fiala, Ph.D., LL.M.

ODS

předseda vlády

Jak ovšem zjistili ve své analýze ekonomové České národní banky, není příliš co slavit. Ředitel odboru ekonomického výzkumu v sekci měnové Jan Brůha, vedoucí referátu krátkodobých predikcí a analýz v odboru makroekonomických prognóz ČNB Radek Šnobl, analytik v oblasti ekonomického výzkumu sekce měnové Ivan Sutóris a Natálie Tomanová z odboru makroekonomických prognóz sekce měnové totiž ve své analýze upozornili, že v uplynulých dvou letech potraviny

skutečně byly jednou z podstatných složek růstu spotřebitelských cen v nedávné minulosti a na podzim loňského roku dokonce jejich ceny rostly nejrychleji.

Ekonomové ČNB podotýkají, že mnohem více než potraviny zdražovaly ostatní položky a mnohem výrazněji rostly například ceny elektřiny a plynu pro domácnosti, avšak i přesto se zvýšení cen u potravin stalo pro mnohé lidi tím nejzásadnějším, jelikož – na rozdíl od většiny zboží, které zdražilo častokrát ještě výrazněji – jejich spotřebu jednoduše nemohou zcela přerušit ani výrazně omezit i přes zdražování. „Sociálně slabší domácnosti citlivé na cenu a kupující méně kvalitní potraviny mají v takové situaci omezenější možnosti jejich nahrazení za levnější alternativy,“ podotýkají.

Upozorňují, že produkční ceny zemědělských komodit se začaly zvyšovat již během roku 2021 a nárůst cen potravin ve světě v té době byl přitom do značné míry dán již delší dobu rostoucí světovou poptávkou, taženou ekonomicky i populačně expandujícími rozvojovými zeměmi, zejména v jihovýchodní Asii, a kromě výkyvů počasí v letech 2021 a 2022, do dění roku následujícího promluvilo následně i ruské napadení Ukrajiny a blokáda Černého moře ruským námořnictvem výrazně omezila možnosti vývozu ukrajinských agrárních produktů, které jsou pro země severní Afriky – významné dovozce potravinářských komodit nacházející se blízko kontinentální Evropy – krátkodobě obtížně nahraditelné.

Fotogalerie: - O cenách potravin

Mezitím co Rusko zapříčinilo omezení vývozu ukrajinských agrárních produktů, však na druhé straně naopak zesilovala světová poptávka po zemědělských produktech ze strany rozvojových zemí a vše podpořilo také extrémní zdražení umělých hnojiv.

Zatímco a až do konce roku 2021 růst cen zemědělských produktů v Česku kopíroval zdražování vstupů do zemědělství a pomalejší růst oproti evropské sedmadvacítce byl pozorován i v případě cen potravinářského průmyslu, v roce 2022 český růst produkčních i spotřebitelských cen zrychlil nad evropský průměr.

[#čnBlog](#) | Zvýšení českých cen potravin je v posledních dvou letech v kontextu okolních zemí spíše průměrné, změna cenové hladiny (tj. inflace) se však v Česku více koncentrovala do roku 2022. pic.twitter.com/49eqnTwP7I

— Česká národní banka (@CNB_cz) [July 11, 2023](#)

Ceny potravin v Česku v loňském roce vystřelily podobně jako u dalších střeoevropských zemí, většina zemí EU se však s takovým prudkým zdražováním potravin popasovat nemusela a cenový nárůst

ve středoevropském regionu byl – i včetně u Slovenska platícího eurem – zřetelně vyšší než průměrný růst EU. Viditelné je to i při porovnání s našimi jižními a západními sousedy. Zatímco se cenová hladina u potravin v Německu či Rakousku naopak snižuje k evropskému průměru, u novějších zemí EU se naopak ceny potravin zvyšují. Stejný trend má být pak viditelný i u hospodářské výkonnosti.

#čnBlog | Z porovnání dlouhodobějšího vývoje v jednotlivých zemích jsou zjevně patrné konvergenční trendy a snižování rozdílů jak v hospodářské výkonnosti, tak i v cenových hladinách potravin. V rámci regionálního srovnání patřilo Česko se svými potravinami donedávna...

1/3 pic.twitter.com/A8AuM0VC1P

— Česká národní banka (@CNB_cz) [July 11, 2023](#)

Z analýzy je tak patrné, že zatímco Rakušané a Němci si vzhledem ke své životní úrovni zdražování potravin příliš nevšimli, Maďaři či Slováci mají potraviny obzvláště drahé a jejich ceny jsou dosti vysoké při relativně nižší dosažené hospodářské úrovni a zrovna u Slovenska, které již několik let platí eurem, byla cenová hladina podle analytiků ČNB „zřetelně vyšší oproti české“. Zemí, kde se naopak v rámci porovnání cen potravin a ekonomické výkonnosti daří ceny potravin snižovat, je Polsko.

Stejně jako Poláci na tom donedávna byli i Češi, zlom však nastal po roce 2021 a příchodu současné inflační vlny. „V rámci regionálního srovnání patřilo Česko se svými potravinami donedávna mezi relativně ‚levné‘ země při relativně vysoké ekonomické výkonnosti. K výraznější změně došlo až v loňském roce, kdy domácí cenová hladina potravin výrazněji narostla a současně posílil i měnový kurz, což zvýšilo relativní cenovou hladinu,“ shrnují ekonomové s tím, že „Česko se tak loni touto optikou změnilo z relativně vyspělé a ‚levné‘ na ‚už ne tak levnou‘ zemi“.

Zatímco tak ještě v roce 2021 nebyly ceny v českých obchodech nikterak vysoké, všímají si analytici centrální banky, že se nyní již

Čechům nevyplatí nakupovat pouze v Polsku, ale zajímavé začínají pro nás být už i nákupy některých položek v Německu a Rakousku.

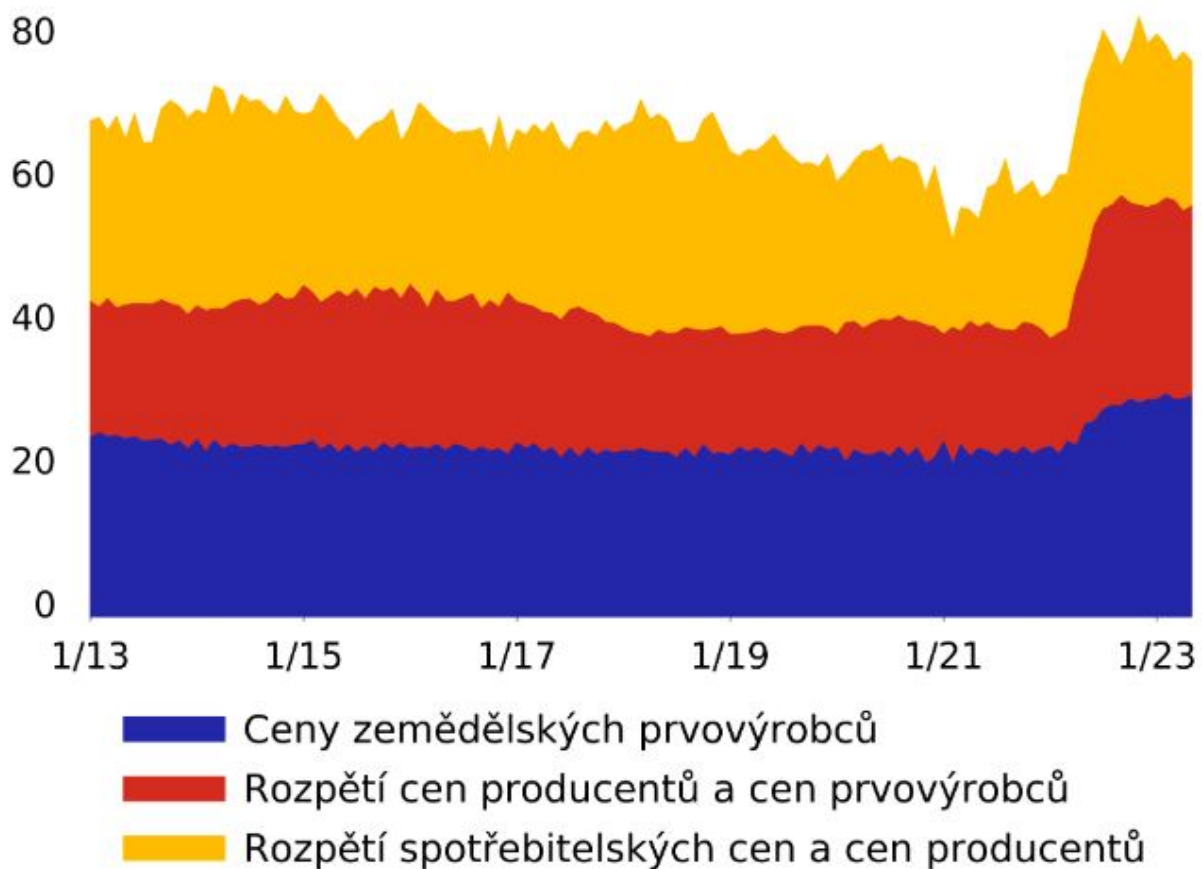
Fotogalerie: - České a německé ceny potravin

Největší růst cen potravin v Česku byl zaznamenán loni v listopadu, když dosáhl téměř 27 procent, a Brůha se Šnoblem, Sutórisem a Tomanovou uvádějí, že zdražování probíhalo napříč jednotlivými podskupinami potravin a bylo „poměrně plošné a intenzivní“.

A kdo že za zdražování mohl? Nutné je se prý podívat na položku po položce. U příkladu v podobě kuřecího masa ilustrují, že to zdražovalo českým spotřebitelům kvůli růstu cen zemědělských prvovýrobců – a zejména pak zdražilo jeho průmyslové zpracování.

Graf 10 – Ke zdražení kuřecího masa nejvíce přispělo jeho průmyslové zpracování
(v Kč za kg)

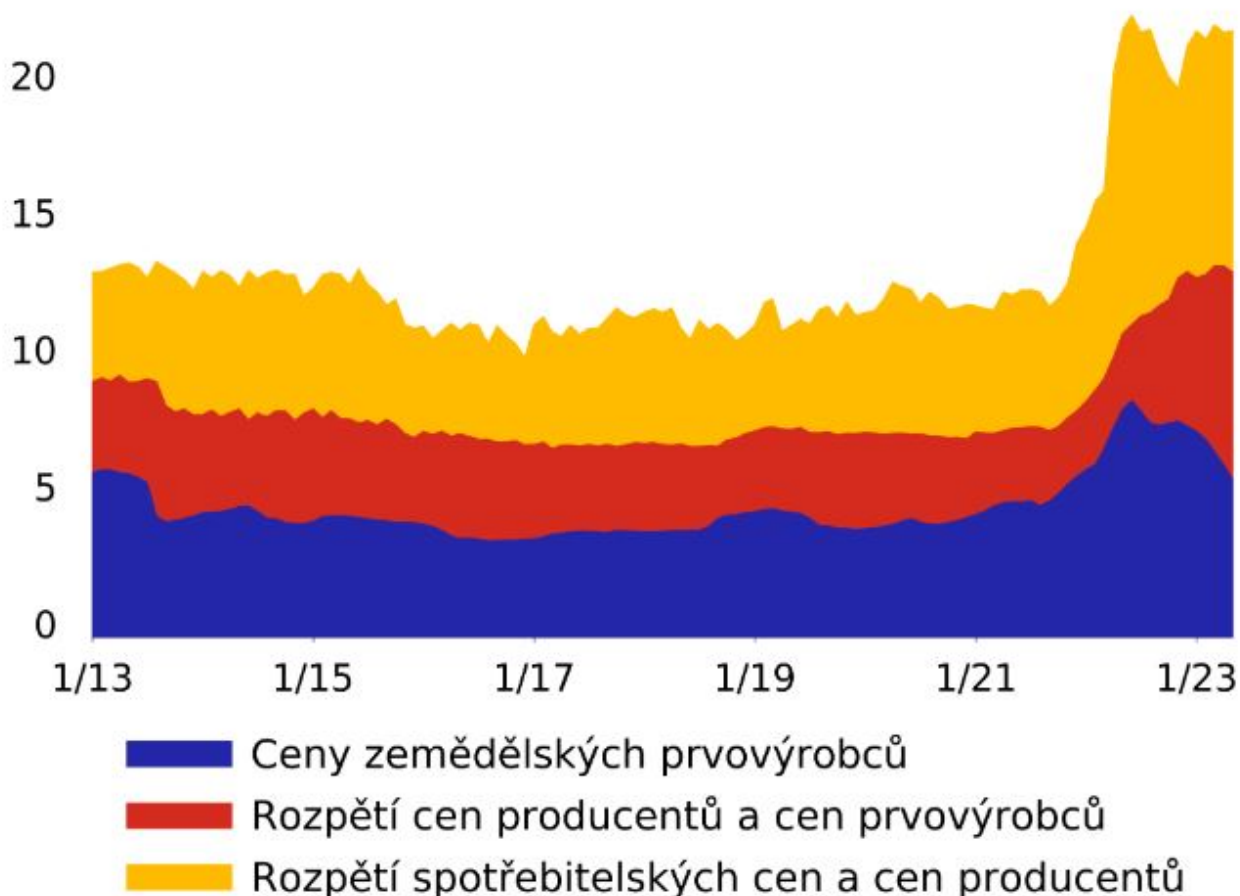

Zdroj: ČNB

V případě mouky si pak na úkor peněženek českých spotřebitelů zase „přilepšily“ obchody a citelné zdražení v průběhu loňského roku, které se následně projevilo i ve znatelném zvýšení cen pekárenských výrobků dle analytiků nebylo důsledkem růstu cen

pšenice, jak dle nich tvrdila některá média, nýbrž tím, že obchodníci vytěžili obavy spotřebitelů z nedostatku mouky v souvislosti s válkou na Ukrajině a promítli si tento strach Čechů do svých marží.

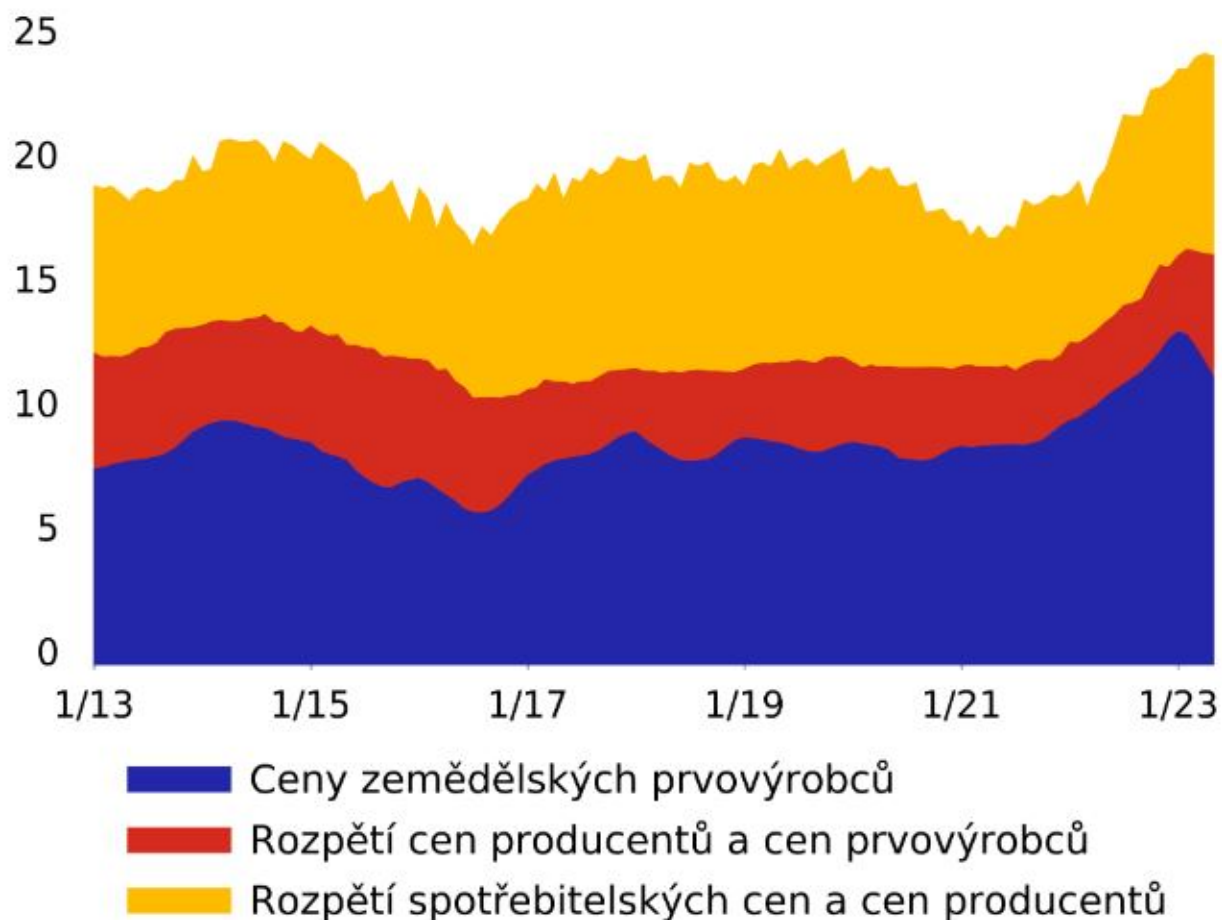
Graf 11 – Cena mouky se zvýšila především na pultech obchodů
(v Kč za kg)

Zdroj: ČNB

U mléka se zase Češi mají dívat při spílání na jeho zdražení směrem k zemědělcům. Avšak nejen k nim. Zatímco totiž zemědělci mléko prvně prudce zdražovali, v poslední době jej již začali zlevňovat. Namísto toho, aby si tohoto cenového uvolnění všimli také Češi v obchodech, však po zemědělcích náhlé přichází na řadu producenti v potravinářském průmyslu a prodejci a aktuálně jdou nadprůměrné ceny mléka momentálně již na vrub spíše právě jim.

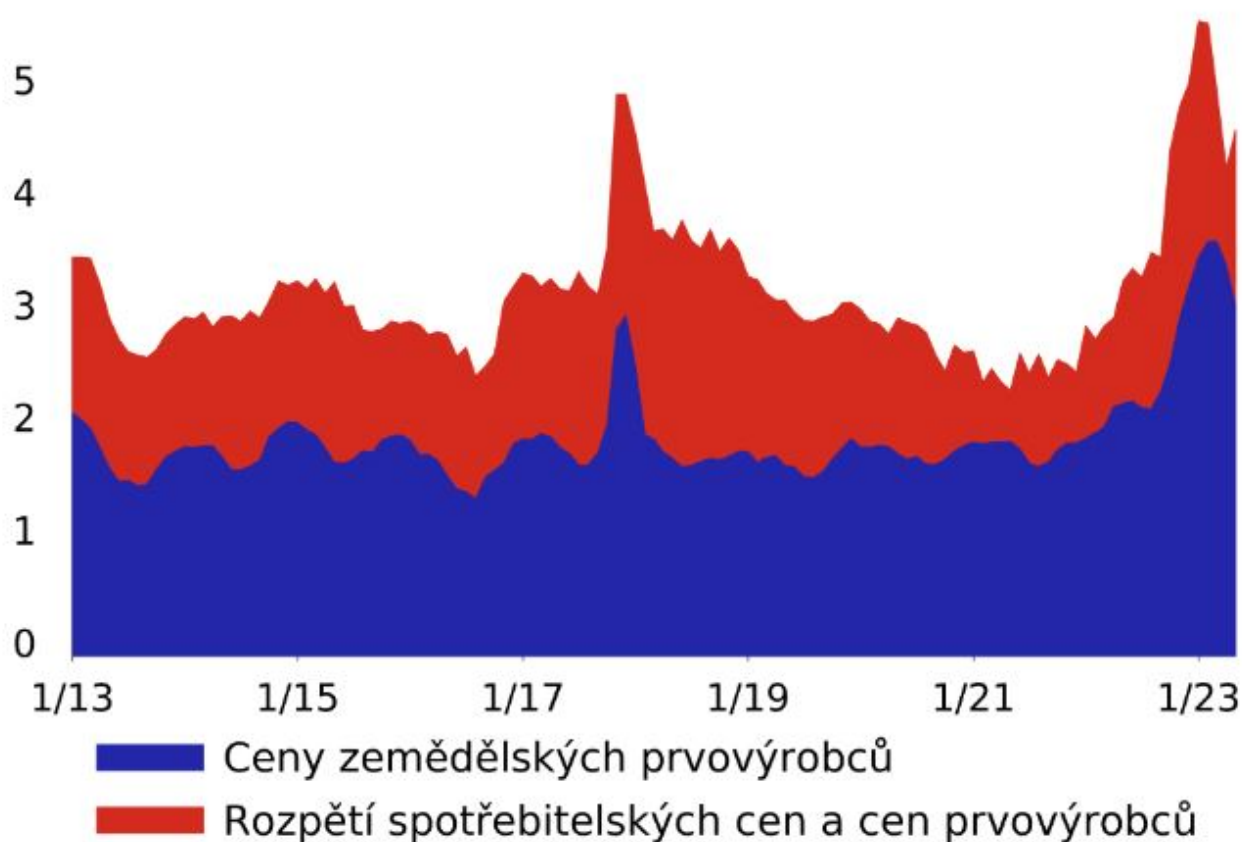
Graf 12 – Ceny mléka loni rostly již u zemědělských prvovýrobců
(v Kč za litr)

Zdroj: ČNB

A u zdražování vajec se opět nelze dopátrat po jediném viníkovi. Zdražovali je totiž jak samotní zemědělstí prvovýrobci, tak maloobchodníci.

Graf 13 – Na rostoucí ceně vajec se podílela jak prvovýroba, tak maloobchod
(v Kč za kg)

Zdroj: ČNB

Analytici připojují, že u některých položek spotřebitelských cen potravin bylo zdražování vyvoláno zvýšenými nákladovými tlaky v celém výrobním řetězci, u jiných položek naopak růst cen potravin předstihl zdražení vstupů. „Tuzemský sektor potravinářství a maloobchodu je přitom velmi konkurenční a nijak výrazně se neodlišuje od průměru ostatních evropských zemí,“ uvádějí.

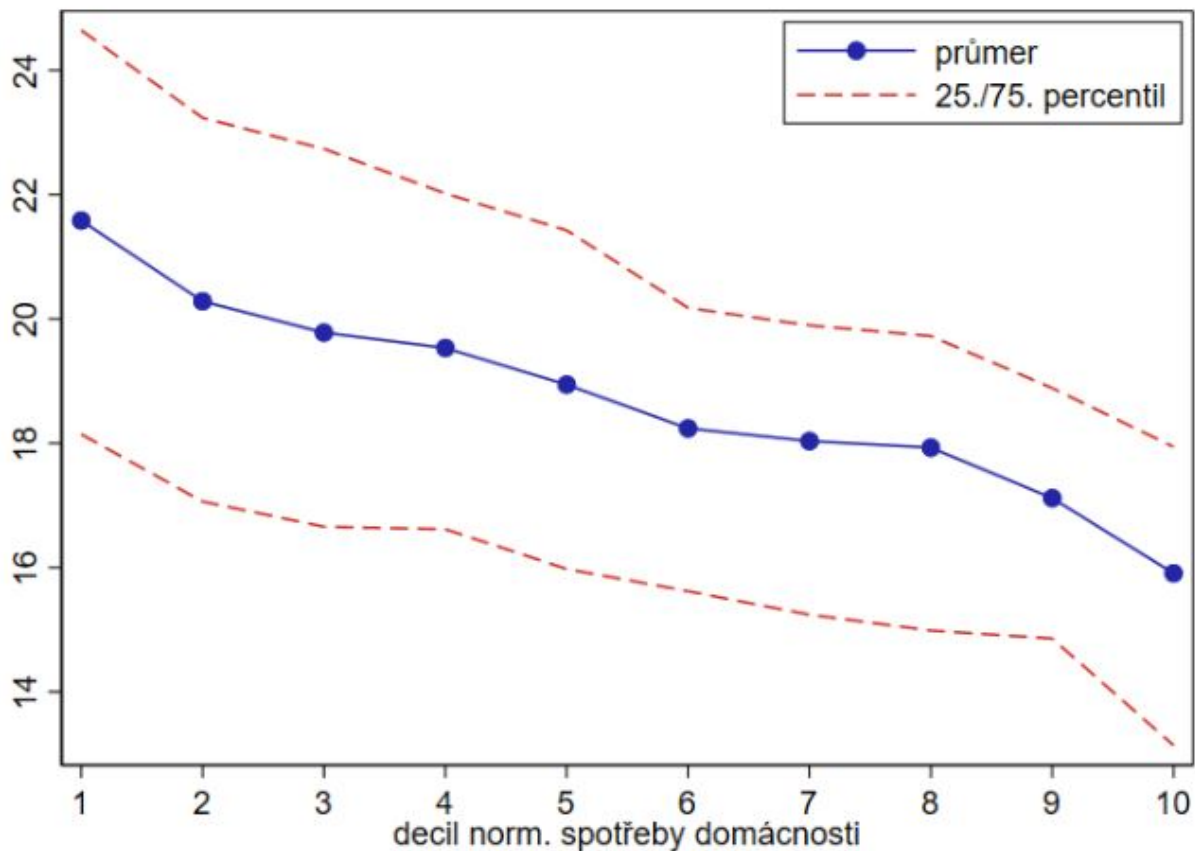
Podle analytika ČNB v oblasti ekonomického výzkum Ivana Sutórise se tento růst cen v Česku dotkl zejména chudší části obyvatelstva České republiky.

„Často se lze setkat s názorem, že vykazovaný růst cen neodpovídá individuální zkušenosti konkrétní domácnosti. A to může být někdy pravda – inflace statistického úřadu se odvíjí od spotřebního koše, ve kterém váhy jednotlivých položek odpovídají průměrným výdajům českých domácností. Ty domácnosti, jejichž struktura spotřeby se od tohoto průměru liší, mohou zažívat vyšší nebo nižší růst cen, než uvádějí oficiální statistiky. Jinými slovy, pokud maso zdraží za rok o 28 % a zelenina o 11 %, jak tomu bylo podle statistik v prosinci 2022, bude veganská domácnost na tom z pohledu životních nákladů o něco lépe než domácnost milovníka steaků,“ vysvětlil, že se rekordní zdražování u nás dotklo některých skupin obyvatel méně a některých zase více.

Velké rozdíly v Česku dle Sutórise způsobuje zejména to, že se podíl výdajů na potraviny i energie, což byly položky, které českým domácnostem zdražily zdaleka nejvíce, mezi domácnostmi značně liší. Zatímco bohatší domácnosti vydávají menší část celkové spotřeby za potraviny (první decil: 35 %, poslední decil: 14 %) a energie (18 % vs. 8 %), u chudších domácností je tomu přesně naopak.

Graf 3 – Individuální inflace dle spotřeby

(% meziročně, 1Q 2023)

Zdroj: ČNB

Ředitelka odboru komunikace a mluvčí České národní banky Petra Krmelová [ParlamentníListy.cz](https://www.parlamentniListy.cz) v této souvislosti také odkázala na nedávnou analýzu Martina Kábrta, v níž analytik uvádí, že inflace v roce 2022 přinesla mimo jiného i „přerozdělení majetku i příjmů ve společnosti“ a v Česku v souhrnu v roce 2022 dle něj došlo k přerozdělení příjmů v neprospěch zaměstnanců a střední třídy.

„Pokles reálné hodnoty dluhových aktiv přesouvá zdroje od věřitelů k dlužníkům. Přerozdělení reálných příjmů, na které se soustředil tento článek, závisí na relativní vyjednávací síle zaměstnanců a firem, spotřebitelů a výrobců. Neméně důležitá je také daňová a výdajová politika státu, který skrze automatické valorizace i diskreční opatření dále přerozděluje zdroje ve společnosti. Významnou roli prostřednictvím reálné úrokové sazby sehrává i měnová politika,“

shrnul ve své květnové analýze a také on upozornil, že byly napříč sociálními skupinami v Česku dopady inflace značně rozličné a zatímco nejbohatších se tolik nedotkla, nejhůře byla postižena nejchudší pětina obyvatel, mezi níž jsou zastoupeni samostatně žijící důchodci s nízkými penzemi (zejména ženy), osoby pobírající rodičovský příspěvek, samoživitelé či nezaměstnaní.

Psali jsme:

Konec světa? Češi jezdí na svačinu do Německa. Jeli jsme a nevěřili

Nemůžete chtít, abych tu seděl... Jenže poslankyně Stanjurovi ocitovala Ústavu

Zkažené maso, zelené klobásy. Jde hygiena? „Schovejte to.“ Noční můra u stánků

190 Kč a jídla mraky. Kousek od Chorvatska ušetříte. Na pláži, ale i v horách

Líbil se Vám tento článek?

Nezávislost naší redakce můžete podpořit peněžitým darem v jakékoliv výši bankovním převodem na účet:

123 - 4175230287/0100

QR kód obsahuje údaje k platbě, výši částky si určete sami.

Redakci PL můžete podpořit i zakoupením předplatného.
Předplatitelům nezobrazujeme reklamy.

Jste politik? Zveřejněte bez redakčních úprav vše, co chcete.
Zaregistrujte se ZDE.

Jste čtenář a chcete komunikovat se svými zastupiteli? Zaregistrujte se ZDE.

reklama

Článek obsahuje štítky

ceny , ČNB , ČSÚ , ČTK , důchody , EU , euro , Fiala , inflace , jídlo , Maďarsko , Německo , Polsko , potraviny , příjmy , Rakousko , Rusko , Slovensko , vláda , zdražování , Brůha , ceny potravin , mléko , vejce , růst cen , Kábrt , mouka , kuřecí maso , marže , pšenice , Tomanová , válka na Ukrajině , kuřecí , Šnobl , ceny jídla , Sutóris , Krmelová

válka na Ukrajině

Zprávy z bojiště jsou v reálném čase těžko ověřitelné, ať již pocházejí z jakékoliv strany konfliktu. Obě válčící strany z pochopitelných důvodů mohou vypouštět zcela, nebo částečně nepravdivé (zavádějící) informace.

Stručné informace týkající se tohoto konfliktu aktualizované ČTK několikrát do hodiny naleznete **na této stránce**. Redakční obsah PL pojednávající o tomto konfliktu **naleznete na této stránce**.

autor: **Radek Kotas**

Mgr. Jana Černochová byl položen dotaz

Proč neodpovídáte na dotazy?

Nám občanům ani třeba oostaním politikům? Stěžuje si na to například senátorka Hamplová, přitom vám z mého pohleukladla dost věcné dotazy. Z odpovíte je veřejně?

<https://www.parlamentnilisty.cz/politika/politici-volicum/Senatorka-Zwyrtek-Hamplova-Americti-vojaci-budou-moci-zasahovat-i-vuci-ceskym-o...>

Odpověď na tento dotaz zajímá celkem čtenářů: 94

Další články z rubriky

4:44 Nejchudším Čechům vzali nejvíc. Oficiální důkaz. Kdo si mastil kapsu

Nejchudší pětina Čechů přišla loni o nejvíc, vyplývá z údajů České národní banky. Mluví se rovnou o ...

4:44 „Lhali.“ Po 231% růstu plynu Fialu dorazí toto. Už nejen Rusko
4:44 Kšeft. Větší Milka za 30 Kč, menší za 43. Kaufland v Německu a ČR

14:00 Jiří Weigl: Zoufalcům ve vládě inflace vyhovuje. Řešení je, ale nedojde na něj

4:44 Kaufland. Lidí plno, košíky poloprázdné. „Vysvětli dětem, že budou chudé Velikonoce.“

17:14 Platte kryptoměnou. Česká firma TENT.com vám na to dá kartu